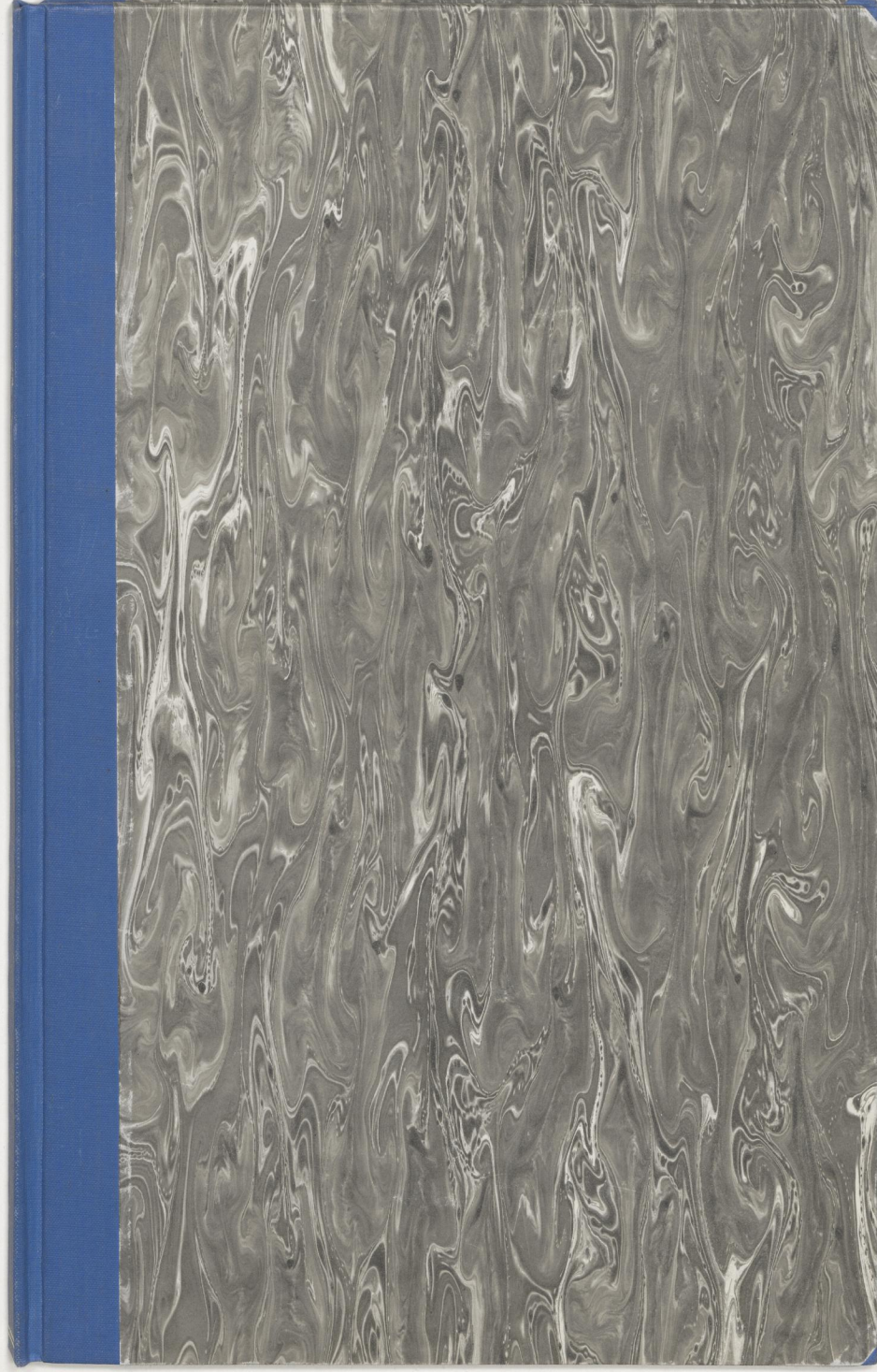
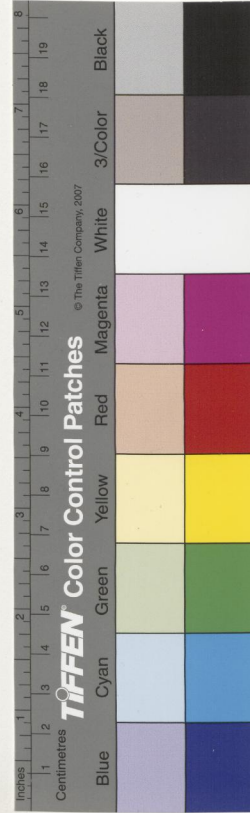
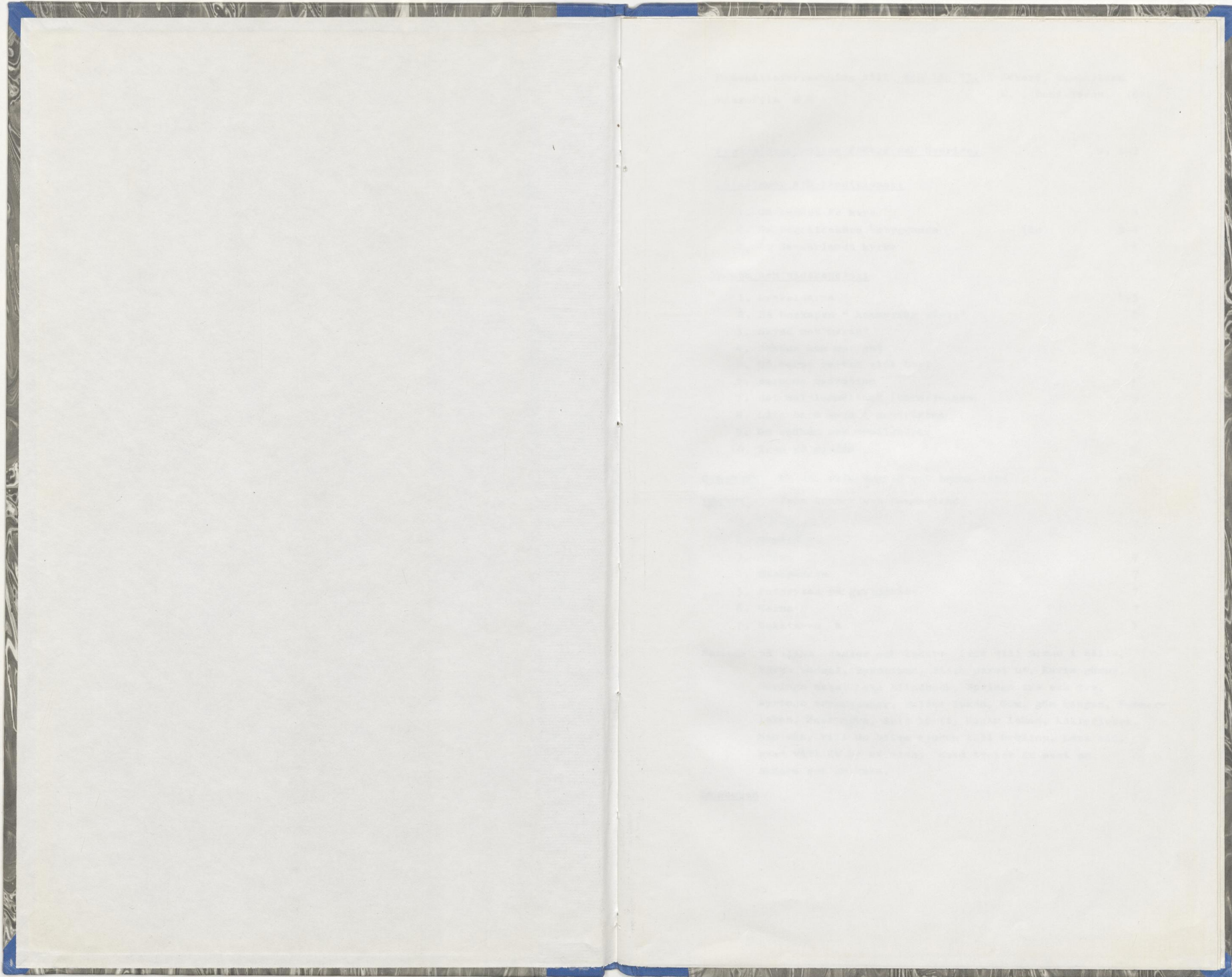

Postrotorna mellan Eckerö och Sverige.

s. 1-3

Folksägner och traditioner:

1. Om namnet Ec kerö		3
2. Om Signildskärs bebyggande	(Ec)	3-4
3. Om Hammarlands kyrka		4

Skrock och vidskepelse:

1. Drakeldarna		4-5
2. Då boskapen " kommerför skott"		5
3. Skydd mot"maran"		5
4. Skydda kon mot ont		5
5. Då varmt vatten slås bort		5
6. Barnens badvatten		5
7. Bot mot"lönnältan" (barnsjukdom)		5
8. Låta barn sova i dopdräkten		5
9. Om spöken och trollgubbar		5
10. Tron på sjöråd		6

Ordspråk 23 st. från Eckerö och hammarland

6-7

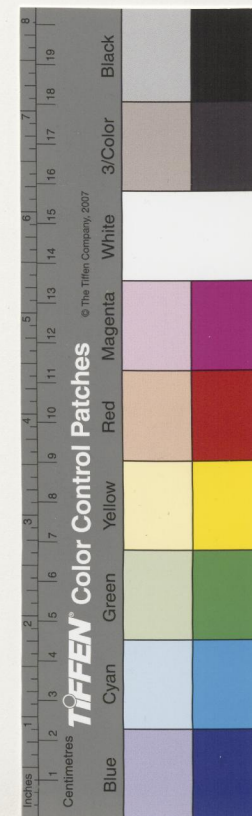
Gåtor: från Eckerö och Hammarland

1. Ugnskvasten	7
2. Dörrlåset	7
3. Hönen	7
4. Stekpannan	7
5. Fotgrytan på grytjärnet	7
6. Korna	7
7. Bokstaven a	7

Namnen på olika danser och lekar: Fria vill Simon i Sälle,
Väfva vadmäl, Bykpolkan, Sista paret ut, Kurra gömma,
Springa nata, Leka blindbock, Springa tre och tre,
springa trappgubbar, Bultar leken, Göm, göm ringen, Nummer-
leken, Ömsa make, Sälj lärft, Nigar leken, Källarleken,
Min vän, Vill du bliva bjuden till bröllop, Låna eld,
hvad vill du ha af exen, Hvad tycker du mest om,
Skänka och använda.

Biomärken

s. 8

Poststörorna mellan Eckers och Sverige.

Folkvägar och traditioner:

1. Om namnet Ekers
2. Om ständiga bebyggande
3. Om Hammarlands kyrka

Skolor och vidskepsare:

1. Skolelärarna
2. Då bokstaben "kommer till skott"
3. Skydd mot "maran"
4. Skydd kan mot ont
5. Då vänt vänta sig bort
6. Barnens badvatten
7. Rot mot "isbjörnen" (barnsjukdom)
8. Låta barn sova i döddrömmen
9. Om spöken och trosliggar
10. Tron på stjärn

Ordspråk 23 st. från Eckers och Hammarland

Restor: från Eckers och Hammarland

1. Ugnakvasten
2. Dörrlässet
3. Hånen
4. Stekpannan
5. Fästytan på trytjället
6. Rörna
7. Bokstaven a

Namnen på olika danser och lekar: Från vill Simon i Skille.

Varva vagnen, Bygga en, Sista partet ut, Korta gången,
Springa natta, Leka blindbock, Springa tre och tre,
Springa trappstegen, Bulter leken, Gåm, Gåm rånar, Nummer-
leken, Gåm make, Sall, Lär, Nigar leken, Källarleken,
Min vän, Vill du blive blunden till bröllop, Låna eld,
Hvad vill du ha af oxen, Hvad tycker du mest om,
Skänka och använda.

Bomärken

Kop.

reg. = kop. f. EkA:s
folkloristiska

Kop. 1-6.

1

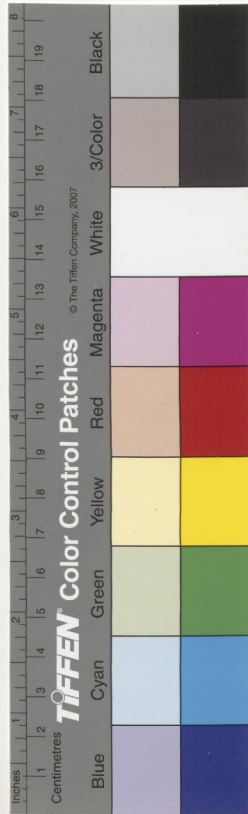
Folkloristiska anteckningar från
soknarna Eckers och Hammarland,
gjorda af folkhögskolläraren L.O. Danielsson.

Poststörorna mellan Eckers och Sverige.

All sedan en postväg bedrifvats
siver bland har denne tilltitt Ekers. Postvägen
innehades af 56 bönder fördelade i 7 rotar således
8 hemmand till hvarje rote. Dessa rotar voro tung-
na att öfverföra posten och resande så ofta det
påfordrades. Posten öfverfördes till en brygga 1 gång,
men sedan 2 gånger i veckan. Den första resan-
ning för postens öfverförande var 100 mk för året
på hvarje hemmand, men förbyttes sedan
till 100 mk resan. Med posten fick också en resande
medföra för gången och betalade då denne 2 mk.
Skulle rotarna särskilds för resande, erhöle de
80 mk resan, men måste då medtaga hemme re-
sande. Den restara höjdes sedan flere gånger.
Den beskrifna restaran var gällande då låtar an-
vandes. Kunde däremot hästar användas, be-
talades det 15 mk hästen, men måste likväl resande
medtaga 3 hästar, hvar af en användes att för-
isera stycka.

Systemet för en postfärd öfver haf-
vet var af olika längd. Den kortaste till man
känner är 8 timme och den längsta 8 dagar.
Då färden dröjde öfver 7 dagar erhöles dagtraktat-
mon te omkring 1:50 mk om dagen för hvarje man.
En rote behöfde dock ej tjänstgöra längre än 14 dagar,
utan erhöle de ombyte i Jan då det lät sig göra.

Postfärderna bedrifvs i den äldsta
tiden med en mindre jakt så väl sommar som vin-
ter. I förstapen af dessa hade man anbragt ett
vinterspel för att kunna draga den på land hvar-
helst man landade. Dessa jakter voro smärre och

ej lönpliga, emedan man ej kunde färdas i hvilket
ställe som helst. För 100 år sedan afhöllades dessa
och i stället infördes man de så kallade ubåtarna,
af hvilka den äldsta ännu förvaras såsom en
helig relik. Ubåtarna voro byggda med 1 a 8 åsar
höl och tillspetsade i båda ändarna. Stilen var
redan jämberlagen för att stärka de samt för att
den skulle med lättare moda kunna dragas
på isen. Över båtarna hade man så bundet stora
bommar, vid hvilka rotkarlarna gingo då båt-
drogs på is. Framförlandat tillgick så, att då det
var öppet vatten roddes båt, var det åter svag
is såte en man grensle om förstapen, och genom
frampring stötte sönder isen, under det den andra
framförde båt med det båtshakar. För isen
så stark att då höll båtarna drogs de fram af
rotkarlarna vid bommarna. Stundom kast isen och
männe gingo kasta sig på bommarna för att ej
falla i vattnet, men ibland föll de ofta i vattnet
och voro då tvungna att kläda sig nakna och
taga torra kläder på sig.

Dessa portfärder voro ofta myg-
ket svåra, så mången fick sätta livet till. Någon
gång hände också att rotan drofs ut i Östergå-
tån den ombom. Detta inträffa hvar ej så ofta
med de finska rotarna som med de svenska.
I men för till sig rotan taga vägen om Understen,
och mätte de då många gånger tillbringa natten
på isen. Fårskilade hade en rots mycket svår
färd, då de skulle spara för resan till Baron
Ouvetjärna. Där en af rotkarlarna blef hufvudet af-
klippt mellan drifisen, och de grimme förfrysarna
ble, att hon måste amputeras. För denna svåra
färd erhöles roten silvermedalj att bäras i an-
nans band. Inskriften lydde: För fäst. Alexander
I Kejsare af Ryssland. - På de senaste 60 åren
hafva ej någon portbåt ombrommit.

En att tillkännagifva isen bekräftar

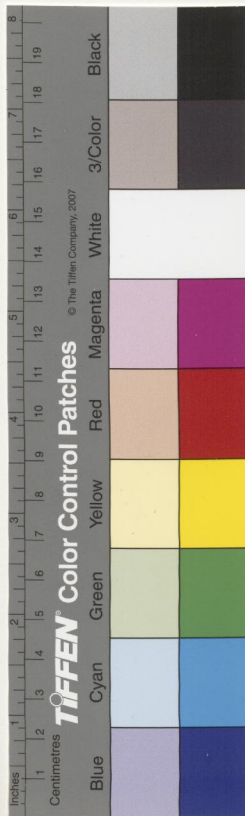
het har man beagnat sig af olika slags sig-
nalyttern. De första utgjordes af den s. k. optiska
telegrafer, stora olikfärgade tafflor som voro
uppretända på tre platser: en i Eckerö Stads-
en på Signalkär och en på Brönnsa sidan.
Först af 1800 indrogs dessa och i stället
begynte man signalera med kanonikott. På
Signalkär fanns en ryck portering, som hade öfver
hoppdrag, om händer. Sedan indrogs också detta,
och man gingo rotarna välja mellan varma
hyddor på strändarna vid svenska sidan,
på Signalkär och i Eckerö och elektrisk telegraf.
De bestämde sig då för det senare och pålunda
gingo de telegraf att kostnadsfritt telegra-
fera, hvilken rättighet indrogs sedan.

Rotarna hade passaget och rättig-
het att landa på hvilket ställe som helst
utan att tillse kunde förtena dem. Dessutom
vor eckeröboarne vakansfria. Ännu fortfarande
stå de inskrifna, skuren väl de ej betydligt för-
gåra sedan. Ingefartyget "Bore" uppehållit kom-
munkationen under vintern, och ha de ännu
500 mk årlig lön för färgetädn underhåll.

Folkvägar och traditioner.

Kop.

1) Namnet Eckerö härstammar med
all sannolikhet från ordet ek. Att ekar i
stora mängder förekommit här tror man sig
med visshet veta i ty man vid gräningarna
i jorden ofta stöter på gamla ekstammar.
Man tror att dessa ekstigar blef fortända
af ryssarna under stora skiedens dagar.
Många förekomma vida ekar i mindre mängd
på trene särskilda ställen af Eckerö.
2) Eckerö Signalkärs bebyggande hade haf-
va skett under Gustaf Adolfs tid för att

enligt hans befallning hafva mat- och dricks-
varer förfärdning för närande. På norra sidan
af Tignilubben ser man ännu kvar af gamla
minnen; dessa skulle enligt folktrögen vara
gravar för af ett kapell som en svensk drätt-
ning låtit uppföra. Örtningens namn var
Egnyld, och där af ha dessa öar fått sitt
namn.

Om Hammarlands kyrkas anläg-
ning finnes en sägen, att kloketapeln skulle
utgjord ett hemiskt tempel. Då kyrkan
skulle anläggas, ville en del af församlingen
bygga den vid den stående kloketapeln, och
andra delen af församlingen ville bygga
den på ett annat ställe. Parterna kommo
sedan öfverens att lägga en sten på den rena
partens plats, och i skändelse stenen om
natten skulle flytta sig af sig själf
till den andra platsen, skulle kyrkan uppföras
där. Stenen skulle då om natten hafva
örflyttat sig till den plats kyrkan är belägen.

Skrock och vidskepliga bruk.

Kop.

De hos folket kallade drakeeldarna
hafva för spelat en stor roll i folkets tro, och förmas
det ännu någon gammal som fortfarande
håller detta i sin tro. De äldre säga sig un-
der sin barndom hafva mycket hört talas om
dessa och äfven då förekommit. Dessa eldar
hafva visat sig på olika sätt. De hafva
en del sett som liknande en vid brinnande
brännvinskittel, och andra som en snöre på
hvilket varit upphängda kläder och andra
föremål af guld, hvilka gifvit sken från
sig. Och dessa dyrbarkheter kunde en hvar
nog erhålla stora rikedomar, blott man

hade mod. Då man blef boarse sådana eldar,
skulle man kasta dit en knif eller något
annat hvar föremål af stål. Då detta var
gjordt uppenbarade sig en ote med långa
horn, hvilken förhåller personen i fråga
till soluppgången, elden uppenbar sig om natten
mellan kl. 11-12. Vid soluppgången hade man
då framför sig en kittel med guld och an-
dra dyrbarkheter, och ote försvann. Dessa
eldar uppenbarade sig tre tisdagar efter
hvarandra.

Då bokapen få slag, eller som folket
säga komma för skott, användes som bötnedset
skjutning af tre skott i hvar öfver ryggen.

Stellet användes för att skott blev
eller uppsjötade gamla almanackor och för
hållarna för att skydda dem från marer.

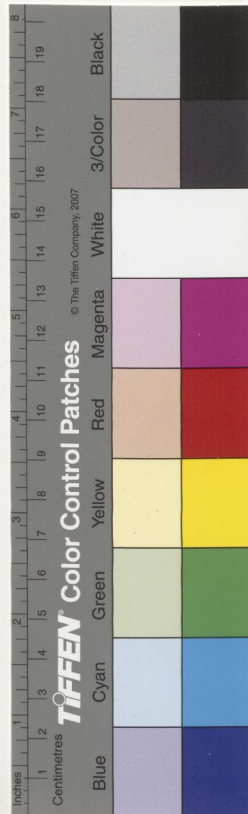
Då de sålde eller böt af mjölk,
lade man litet salt i mjölken för att skydda be-
na från mott. Detta förfaringssätt användes ännu
af någon gammal.

Varmt vatten, som kallas böt, slås på
ett ställe, för att ej underjordiska personer skall
bli på väta, särskildt varmt vatten.

Badvattnet efter barn slås inä-
ser vid en sten. Barnen skola då skydda badvat-
net att komma i beröring med flykten, marifrån
snitt kommer åt barnen. Vanligen säger man
något ett kol i vattnet af samma anledning.

En sjukdom som förekommer hos
barn, hvilken sjukdom folket kallas lönnmattan.
bolas genom att de äldsta faddramen åt bar-
net blanda tillammans nio olika sorter
i en påse. Denna påse skall redan vara
på barnet ett dygn.

De barn som få popa i dop-
dräkten, blifva snäva.

reg.

reg.

reg.

I Esperio tror man mycket att ^{de söda} fiskar, som man säger, går omkring och visar sig, särskildt hos den södes fiender. De anta också s. k. tillgubbar för att loka sjuka och skaffa åter förlorade ting. Då tillgubben kommer skall han fört luras med blånvin, svar på han guiden den den sjuka med någon salpa, som han tillagar af växter. Under guidningen läser han besvärjelsen.

Hon på sjöns är ännu mycket allmän bland den äldre befolkningen. Skarje fartyg säger hapa sitt rida antingen monligt eller gubmält. De godliga säger vara mötgångarna räd.

Ordpråk och gätor.

anmärkning till följande

Kop.

1. Saka isker maka.
2. Har och en har sitt skalkal.
3. Det var en an' fenna i en bari, då han skaf en sjua.
4. Man skall någonting spräka, sade bonden då han äkte sju med och ej sade någonting.
5. Nättliga korpar är bäst så färga spret.
6. Det var konfekter så mor om störmningen.
7. Det får aldrig brädd förrän grällen.
8. Det ryper i mig så tulle i Spurvik, då han såg gamla bruden.
9. De väntar som Blacken på agnerna.
10. Då alla spottar på en sten blir den våt.
11. I det stora hela så det vara.
12. Har och en fågel sjunger efter sin näbb.
13. Det går ischerimant, så kluppen, när han äkte i schäsen.
14. Som korpen på asen.

15. Det var också ett öde så flickan, då hon fick korpen.

16. Västen ska föras, fast skona skan bindas med bäst.

17. Bevär dig ej om grynet, du lekr så mjölig om trynet.

18. Engen ordning så kallen, klef ut körd på julafton.

19. Kara jag bör tornerna, vet jag att svar kypkan står.

20. Det brakar och går, så korpijen, när han rati på grund.

21. Det har intet på sig, så flickan, när hon föddes barn.

22. Det gör mig lika, så Berge lika, om jag gifter mig eller ej.

23. Den illa gör, han illa far.

1. Från kom han in, röd gick han ut, litet mika han hufui, och snart varit han död i Ugnsgården.

2. Sömläset.

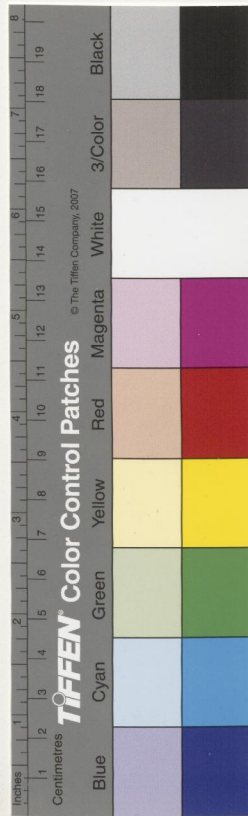
3. Luddet som att får och ej agde ett hår! - Konan.

4. mea svans efter ryp! - Skrämmen.

5. tre hufvösa barn lunder sig! - Sotgrutan på grytjärnet.

6. Två visar hem till bys och två upp i skyn och fyra stängande, fyra stängande med en svans efter sig! - Konan.

7. Ett uti jämt, int uti stäl, men mest att smedens hamrar, som alltid slår och slamar! - Bokstapen a.

Janer och lekar.

